

Nuorisovaltuusto

Aika 27.08.2024 klo 16:05 - 17:41

Paikka Mikkelin keskussairaala, neuvotteluhuone Marmori N1051

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 77	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 78	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 79	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 80	Hyvinvointialueen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat	7
§ 81	Maakuntahallituksen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat	8
§ 82	Hyvinvointialueen lautakuntien kuulumiset ja ajankohtaiset asiat	9
§ 83	Kuntien nuorisovaltuustojen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat	10
§ 84	Terapianavigaattorin esittely	11
§ 85	Etelä-Savon nuorisovaltuuston vierailu eduskunnassa	12
§ 86	Vastaus Nuorisovaltuuston valtuustoaloitteeseen 21.2.2024, Nuorten mielenterveyspalvelujen kehittäminen	14
§ 87	Muut asiat	20

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Heino Sara	puheenjohtaja	
	Wetterstrand Olivia	varapuheenjohtaja	
	Ahtiainen Vilma	jäsen	
	Kilponen Aamos	jäsen	
	Kokkonen Marek	jäsen	
	Nevanperä Ronja	jäsen	
	Niemeläinen Sebastian	jäsen	
	Pänkäläinen Onni	jäsen	
	Silvennoinen Lotta	jäsen	Saapui klo 17.20.
	Tissari Ida	sihteeri	
	Tuovinen Kaisla	jäsen	
	Tuovinen Maija	jäsen	
	Vihervuori Casper	jäsen	
	Virta Silja	jäsen	
	Lindstedt Otto	varajäsen	
	Naukkarinen Jani	ohjaaja	
	Koistinen Tanja	johdon assistentti	
	Teittinen Mari	hankejohtaja	
	Eronen Maarit	sairaanhoitaja	Poistui klo 17.04.
	Kukkonen Juha	maakuntahallituksen edustajan varajäsen	
Poissa	Hynninen Iida		
	Sahlman Eva		
	Särkkä Tatu		
	Tiainen Riina		
	Tiihonen Toivo		
	Hakala Kerttu		

Allekirjoitukset

Sara Heino
puheenjohtaja

Ida Tissari
pöytäkirjanpitäjä

Kaisla Tuovinen
pöytäkirjantarkastaja

Maija Tuovinen
pöytäkirjantarkastaja

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 77

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu lähetetään vähintään neljätoista päivää ennen kokousta. Kirjallinen kutsu on toimitettu jäsenille sähköpostitse 13.8.2024.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jollei erityiset syyt ole esteenä.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään ensisijaisesti sähköisesti. Tällöin valmistelutoimielin tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä. Salassa pidettäviä tietoja voidaan lähettää vain suojatulla yhteydellä.

Todetaan läsnäolijat sähköisessä kokoushallintajärjestelmässä. Kokous on päätösvaltainen kun yli puolet jäsenistä on läsnä.

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 78

Toimielin valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi toimielimen jäsentä.

Esitys

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Kaisla Tuovinen ja
Maija Tuovinen.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 79

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei työjärjestystä päätetä muuttaa.

Esitys: Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Hyvinvointialueen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 80

Kuullaan hyvinvointialueen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat.

Esitys

Merkitään asiat tiedoksi.

Käsittely

Mari Teittinen esitteli työjärjestykseen ja kokouksessa toimimiseen liittyviä asioita. Etelä-Savon nuorisovaltuuston jäsenet ideoivat yhteiset pelisäännöt kokouksiin.

Päätös

Merkittiin asiat tiedoksi.

Liitteet

Numero Otsikko

Liite 1 Kokouksessa toimiminen

Maakuntahallituksen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 81

Kuullaan maakuntahallituksen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat.

Eesitys

Merkitään asiat tiedoksi.

Käsittely

Juha Kukkonen kertoi Etelä-Savon uuden maakuntajohtajan valitsemisesta ja siihen liittyvän hakuajan pidennyksestä.

Päätös

Merkittiin asiat tiedoksi.

Hyvinvointialueen lautakuntien kuulumiset ja ajankohtaiset asiat

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 82

Kuullaan hyvinvointialueen lautakuntien kuulumiset ja ajankohtaiset asiat.

Eesitys

Merkitään asiat tiedoksi.

Päätös

Lautakunnat eivät ole kokoontuneet.

Kuntien nuorisovaltuustojen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 83

Kuullaan kuntien nuorisovaltuustojen kuulumiset ja ajankohtaiset asiat.

Esitys

Merkitään asiat tiedoksi.

Käsittely

Mikkelin nuorisovaltuusto:

- ollut mukana järjestämässä Mikkelin Pride 2024 tapahtumaa
- Hyvän Elämän hanke esitelty nuorisovaltuustolle
- Syysbreikin suunnittelua
- tulevien nuorisovaltuuston vaalien läpikäynti
- päätetty syksyn kokousajankohdat

Pertunmaan nuorisovaltuusto:

- kuntaliitoksen myötä Pertunmaan nuorisovaltuuston toiminta päättyy vuoden 2025 alusta

Puumalan nuorisovaltuusto:

- sai vesitrapoliinin, joka oli rikottu ja jouduttu poistamaan käytöstä

Päätös

Merkittiin asiat tiedoksi.

Nuorisovaltuusto

§ 84

27.08.2024

Terapianavigaattorin esittely

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 84

4909/00.01.02.02/2024

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen sairaanhoitaja Maarit Eronen esittelee uutta terapianavigaattoria.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18.

Esitys:

Merkitään asiat tiedoksi.

Käsittely:

Maarit Eronen esitteli Terapianavigaattoria.

Päätös:

Merkittiin asiat tiedoksi.

Merkitään, että Maarit Eronen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 17.04.

Liitteet

Numero Otsikko

Liite 2 Terapianavigaattori_esitys_27.8.2024

Nuorisovaltuusto § 74 22.05.2024

Nuorisovaltuusto § 85 27.08.2024

Etelä-Savon nuorisovaltuuston vierailu eduskunnassa

Nuorisovaltuusto 22.05.2024 § 74

Nuorisovaltuuston jäsenet ovat toivoneet pääsevänsä vierailulle eduskuntaan. Eduskuntavierailu tukee nuorten tietoa ja intoa päätöksenteosta ja se tuo päätöksenteon lähemmäs nuoria. Kontaktit nuorisovaltuuston ja eduskunnan välillä edistävät yhteistyötä.

Toimivalta Hallintosääntö 18 §.

Esitys: Etelä-Savon nuorisovaltuusto päättää lähteä vierailulle eduskuntaan. Järjestelyistä vastaa puheenjohtajisto ja ohjaaja Jani Naukkarinen.

Päätös: Etelä-Savon nuorisovaltuusto päätti, että puheenjohtajisto ehdottaa sopivia vierailuaikoja kansanedustaja Anna-Kristiina Mikkosen avustajalle. Vierailu pyritään toteuttamaan syksyn 2024 aikana.

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 85

3088/00.01.02.02/2024

Nuorisovaltuuston jäsenet ovat toivoneet pääsevänsä vierailulle eduskuntaan. Eduskuntavierailu tukee nuorten tietoa ja intoa päätöksenteosta ja se tuo päätöksenteon lähemmäs nuoria. Kontaktit nuorisovaltuuston ja eduskunnan välillä edistävät yhteistyötä.

Puheenjohtajisto on ehdottanut sopivia vierailuaikoja kansanedustaja Anna-Kristiina Mikkosen avustajalle.

Toimivalta Hallintosääntö 18 §.

Esitys: Etelä-Savon nuorisovaltuusto päättää, että eduskuntavierailu toteutetaan. Työryhmä vastaa vierailun järjestelyistä.

Nuorisovaltuusto § 74 22.05.2024

Nuorisovaltuusto § 85 27.08.2024

Käsittely:

Alustava päivämäärä vierailulle on to 17.10.2024. Työryhmään kuuluvat Ronja Nevanperä, Sara Heino, Olivia Wetterstrand, Onni Pänkäläinen, Ida Tissari sekä ohjaaja Jani Naukkarinen.

Päätös:

Etelä-Savon nuorisovaltuusto päätti toteuttaa eduskuntavierailun ja perusti työryhmän vierailun suunnittelua varten. Alustava päivämäärä vierailulle on to 17.10.

Aluehallitus	§ 124	27.05.2024
Nuorisovaltuusto	§ 86	27.08.2024

Vastaus Nuorisovaltuuston valtuustoaloitteeseen 21.2.2024, Nuorten mielenterveyspalvelujen kehittäminen

Aluehallitus 27.05.2024 § 124

Valmistelijat tulosaluepäällikkö Johanna Puhakka; puh. 040 656 7758, ylilääkäri Erika Rannanheimo; puh. 040 568 0474 , vastaava ylilääkäri Antti Hoberg; puh. 040 351 3193, palvelualuejohtaja Minna Mutanen; puh. 044 794 4300

Nuorisovaltuusto esittää huolensa nuorten mielenterveyspalveluiden tilanteesta Etelä-Savon hyvinvointialueella. Aloitteessaan nuorisovaltuusto kertoo nuorten voivan Suomessa huonosti ja sen näkyvän vahvasti meillä Etelä-Savossa. Nuorisovaltuuston näkemyksen mukaan nuoret eivät pääse mielenterveyspalveluiden äärelle ja joutuvat odottamaan palveluun pääsyä liian pitkään. Nuorisovaltuusto esittää, että Eloisan tulisi tehdä konkreettinen suunnitelma palveluiden kehittämiseksi tehokkaiksi ja helposti saavutettaviksi.

Kouluterveyskyselyn (2023, katso liite) mukaan vain etelä-savolaisten lukiota käyvien nuorten mielen hyvinvointi on alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Lukiolaisilla on hieman enemmän kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta ja mielialaan liittyviä huolia sekä jonkin verran enemmän vähintään kaksi viikkoa kestäneitä masennusoireita. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaiset kokevat mielen hyvinvointinsa paremmaksi kuin koko maassa keskimäärin ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijat oleellisilta osin samanlaisiksi kuin keskimäärin koko maassa. Näin ollen ei ole tulkittavissa, että Etelä-Savossa nuorten mielenterveydenhaasteita olisi oleellisesti enemmän kuin muilla hyvinvointialueilla.

Mielialaan liittyviin huoliin tukea tarvinneista koulun ulkopuolista apua saaneiden määrä perusopetuksen 8. ja 9. luokilla sekä lukio-opetuksessa olevilla on huomattavasti korkeampi kuin koko maassa keskimäärin.

Aluehallitus	§ 124	27.05.2024
Nuorisovaltuusto	§ 86	27.08.2024

Ammatillisissa oppilatuksissa koulun ulkopuolista tukea saaneita on hiukan vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Tästä voidaan päätellä, että palvelut ovat olleet hyvin saatavilla.

Nuorten mielenterveyspalveluiden tilanne Etelä-Savon hyvinvointialueella

Etelä-Savon hyvinvointialueella nuorten mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden kehittäminen on ollut vahvaa alusta alkaen. Palveluita on kehitetty Eloisan strategian mukaisesti peruspalvelupainotteisemmaksi ja pyritty siirtämään palvelua ostopalveluista omaksi toiminnaksi. Eloisalla on muun muassa luotu nuorille ja nuorille aikuisille osana Kestävän kasvun Eloisa -hanketta määrämittaiset strukturoidut arviointi- ja hoitajakset, joka on yhtenäistännyt koko alueen toimintamalleja. Kehittämistyötä on tehty vahvasti työntekijöitä osallistaen.

Etelä-Savolaisilla nuorilla on Palveluluukun aloittamisen jälkeen ollut mahdollisuus kaikkina arkipäivinä klo 8-15 saada hoidon tarpeensa arvioiduksi puhelimesta tai chatissa terveydenhuoltolain mukaisesti. Palveluluukussa toimii lasten ja nuorten mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden sairaanhoitajia vuorollaan kaikista tiimeistä ja hoidon tarvetta arvioidaan samoilla kriteereillä koko alueelle. Nuorten mielenterveysvastaanoitoilla (perusterveydenhuolto) pystytään pääsääntöisesti noudattamaan 14 vuorokauden hoitotakuuta, joka kansallisesti tarkasteltuna on erinomainen täällä Etelä-Savossa. Alueella on ajoittain arviointijakson jälkeiselle hoitajaksette ollut muutaman nuoren jonoa, joka on johtunut henkilöstövaihdoista tai poissaoloista. Jonot on kuitenkin saatu purettua hyvin kohtuullisessa ajassa ja kiireelliset hoitajakset ovat aina alkaneet viivytyksittä. Nuorisopsykiatrialle yli 90 vuorokautta (erikoissairaanhoidon hoitotakuu) odottaneita on Eloisan aikana ollut aivan yksittäisiä, joten tältäkin osin palvelun tarpeeseen pystytään vastaamaan hyvin. Myös nuorisopsykiatrisen vuodeosastohoidon tarpeeseen on voitu vastata hyvin ja kaikki hoitoa tarvitsevat on ollut mahdollista ottaa osastolle oikea-aikaisesti.

Aluehallitus	§ 124	27.05.2024
Nuorisovaltuusto	§ 86	27.08.2024

Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä etenkin Sote-keskuksen Lasten ja nuorten terveystalouden sekä Kuntoutuksen palvelujen kanssa. Palveluluukun lisäksi yhteisiä merkittäviä kehittämisprojekteja on ollut mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen sairaanhoitajien palkkaaminen osaksi opiskeluhoitopalveluja koko alueelle. Sairaanhoitaja toimii osana opiskeluhoillon kokonaisuutta yhdessä terveydenhoitajan, lääkärin, koulupsykologin ja kuraattorin kanssa tuottaen mielenterveyspalvelua saman sisältöisenä kuin nuorten mielenterveysvastaanotoilla, mutta lähellä nuoria ja helposti saavutettavana palveluna.

Henkilöstötilanne nuorten mielenterveyspalveluissa on ollut hyvä tai erinomainen koko ajan. Henkilöstörakennetta on yhtenäistetty ja kehitetty moniammatillisia toimintamalleja tiimeihin. Ostopalveluihin tukeudutaan entistä vähemmän esimerkiksi nepsy-valmennusten osalta ja tähän on palkattu omaa henkilöstä. Oma toimintana tuotetun palvelun laatuun ja sisältöön vaikuttamisen mahdollisuutemme ovat paremmat kuin ostopalveluna tuotettuun samalla, kun se luontevasti integroituu osaksi potilaan hoitokokonaisuutta.

Nuorten mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden kokonaisuudessa myös nuorten päihde- ja riippuvuustyön kehittämistä on tehty ja toimintamalleja yhtenäistetty. Olemme Eloisan aikana saaneet vakinaistettua nuorten päihdetyön osaksi palvelukokonaisuutta koko alueelle. Etelä-Savossa nuorten päihdeidenkäyttö on yleisempää kuin koko maassa keskimäärin (katso liite) ja näin ollen nuorten päihde- ja riippuvuustyön kehittäminen tulee jatkossakin olla painopistealueena.

Ankkuri-toiminnan laajentaminen sekä toiminnan vakiinnuttaminen myös Pieksämäelle on tärkeä osa nuorten palvelukokonaisuutta ennaltaehkäisevänä toimintana.

Nyt suunnitelmassa olevat muutokset palveluissa

Syksylle 2024 on tehty suunnitelma toteutettavista kehittämisprosesseista. Painopiste on edelleen peruspalveluissa ja sen toimintojen kehittämisessä.

Aluehallitus	§ 124	27.05.2024
Nuorisovaltuusto	§ 86	27.08.2024

Eloisan kaikki lasten ja nuorten perusterveydenhoidossa työskentelevät sairaanhoitajat koulutetaan Ohjattu omahoito -interventioon, jolla pystytään vastaamaan lasten ja nuorten yleisiin mielenterveyden häiriöihin ja mielen pulmatilanteisiin. Lisäksi syyskuussa otetaan käyttöön Nuorten interventionavigaattori (Nuorten navi), joka on digitaalinen työkalu nuoren psyykkisen voinnin arviointiin. Ohjattu omahoito -koulutus ja Interventionavigaattorin käyttöönotto toteutetaan yhdessä Terapiat etulinjaan -hankeen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen lasten ja nuorten mielenterveyden osaamiskeskustiimien kanssa.

Tietoa Ohjatusta omahoidosta ja Nuorten interventionavigaattorista löytyy:

<https://terapiatetulinjaan.fi/lapset-ja-nuoret/>

Tärkeä osa lasten ja nuorten perusterveydenhoitotasoista mielenterveystyötä on riittävä ja laadukas lääkäryö osana moniammatillista tiimiä. Eloisalla on avoimena kaksi lääkärvirkkaa lasten ja nuorten perusterveydenhuollon tiimeihin. Tehtävät ovat uusia. Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluilla ei ole aikaisemmin ollut lasten ja nuorten palveluissa perusterveydenhuollon lääkäreitä Mikkelin ja Savonlinnan alueilla nuorille, vaan lääkäryö on järjestetty erikoissairaanhoidosta, sote-keskuksista tai koululääkäriresursseista.

Nuorten mielenterveysvastaanotot lisäävät syksyllä suunnitelmallista ja säännöllistä työskentelyä yläkouluilla. Pieksämäellä säännöllistä kouluille sijoittuvaa työtä on jo toteutettu. Mikkelin seudulla tätä tullaan toteuttamaan elokuusta alkaen. Tavoitteena on toteuttaa mielenterveyspalvelun vastaanottotyötä yhtenä päivänä viikossa jokaisella yläkoululla, jolta löytyy tarvittava työtila. Savonlinnan seudulla vastaavan työtavan valmistelua on aloitettu ja tavoitteena on aloitus viimeistään vuoden 2025 alusta.

Yhteenveto

Etelä-Savon hyvinvointialueella nuorten mielenterveyspalveluihin hoitoon pääsy on kansallisesti vertailtuna erinomaisella tasolla. Kehittämistyötä on tehty runsaasti ja palveluissa on tapahtunut monia myös rakenteellisia muutoksia. Palveluiden saavutettavuuteen on pyritty vastaamaan mm.

Aluehallitus	§ 124	27.05.2024
Nuorisovaltuusto	§ 86	27.08.2024

yhtenäisellä palveluohjaus ja hoidontarpeen arvioinnin palvelulla (Palveluluukku) sekä lisäämällä kouluilla tapahtuvaa vastaanottotyötä. Monia hyviä toimintatapoja, esimerkiksi opiskeluhuollon sairaanhoitaja, päihdetyöntekijät ja Ankkuri-toiminta, on pystytty laajentamaan tai vakiinnuttamaan koko alueelle.

Kehittämistyölle on suunnitelma vuodelle 2024 ja syksyllä tehdään suunnitelma seuraavalle vuodelle.

Hyvinvointialueella ei kuitenkaan ole ensisijaista vastuuta ennaltaehkäisevästä toiminnasta, joilla on tutkitusti lasten ja nuorten mielenterveyttä edistävää vaikutusta. Kaupungeilta, kunnilta ja järjestöiltä tarvitaan aktiivista roolia varhaiskasvatuksen, koulutuksen, nuorisotyön, liikunnan ja kulttuurin järjestämiseen ja resurssointiin mielenterveyspalvelujen tarpeen kasvun hillitsemiseksi.

Toimivalta Hallintosääntö 124.2 §, Hallintosääntö 9.2 §:n 3 kohta

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee selvityksen tiedoksi. Vastaus valtuustoaloitteeseen viedään tiedoksi aluevaltuustolle, joka merkitsee aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi Aluevaltuusto

Aluehallitus § 124 27.05.2024

Nuorisovaltuusto § 86 27.08.2024

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 86

9635/00.02.10/2023

Käydään läpi valtuustoaloitteeseen saatu vastaus.

Toimivalta Hallintosääntö 18 §.

Esitys: Merkitään vastaus tiedoksi.

Päätös: Merkittiin vastine tiedoksi.

Merkitään, että Lotta Silvennoinen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.20.

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 3	Nuorisovaltuuston valtuustoaloite 21.2.2024
Liite 4	Kouluterveyskysely_Mieri_2023
Liite 5	LANU-Mieri -lyhyt esittely

Nuorisovaltuusto

§ 87

27.08.2024

Muut asiat

Nuorisovaltuusto 27.08.2024 § 87

Nuorisovaltuusto merkitsee tiedoksi kokouksessa esille tulleet muut asiat.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu liittyen hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen kannanottoon Suomen hallitukselle lasten ja nuorten sosiaali- ja terveystalveluiden rahoituksen turvaamiseksi. Asia otetaan käsittelyyn seuraavassa kokouksessa 24.9.2024